СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 2. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 3-го січня 1936. — VOL. XLIV. No. 2. Jersey City, N. J., Friday, January 3, 1936. THREE CENTS

СУД УНЕВАЖНЮЄ ЗАКОН ҐОФІЯ

КАНЗАС СИТІ. — Федеральний суд признав закон Ґофія, що нормує промисл мягкого вугля, за незгідний з конституцією й неважний.

Суддя заявив, що конґрес пішов поза межі, дозволені йому конституцією, бо пробував установляти податки на тих підприємців, що не хочуть повинуватися постановам цього закона про реґуляцію промислу.

У Філядельфії має незадовго відбутися ще одна розправа, в котрій теж іде за те, чи закон Ґофія годиться з конституцією.

БОРОТЬБА ПРОТИ ЗАКОНІВ ЛОНҐА ЗА СВОБОДУ ПРЕСИ.

ВАШИНҐТОН. — Ґрупа ґазет предложила найвищому судові заклик уневажнити низку пресових законів, ухвалених леґіслятурою стейту Луізіяни за диктатури покійного сенатора Гуї Лонґа.

Ґазети доказують, що ці закони були випливом бажання стейтового диктатора обмежити повну свободу преси, що не годилася з його політикою.

МІСТО БЕЗ ПОСАДНИКА.

СИНСИНАТІ (Огайо). — З уступленням Росела Вилсона з уряду посадника цього міста з кінцем 1935 року нововибрана міська рада мала вибрати його заступника зпоміж 9 членів міської ради.

З них 4 належать до републиканської партії і голосують тільки за републиканця; 4 інші — це демократи, що знову віддають голоси тільки на демократа. Девятий член міської ради, о. Герберт Биґелов, належить до „краєвої юнії суспільної справедливости" о. Чарлза Коклина й хоче, щоб місто контролювало підприємства публичного вжитку в місті.

Як републиканці й демократи відкинули його програму, він відмовився голосувати за котрогонебудь з їх кандидатів і місто осталося покищо без посадника.

ПРИДУМАЛИ МАШИНУ ДО БОРОТЬБИ З ЗЕМЛЕТРУСАМИ.

СТ. ЛУИС. — На зборах Американського Союзу для Поступу Науки прочитав Артур С. Рудж з Месечусетського Інституту Технольоґії реферат про винахід машини, при помочі котрої можна в ляборотарії репродукувати потрясення землі та студіювати їхній вплив на будинки.

Рудж назвав свій винахід „землетрусною машиною" або „потрясачем землі".

ВЧЕНІ ПЕРЕСАДЖУВАТИ СЕРЦЕ.

ПРИНСТОН (Ню Джерзі).—На зборах Зоольоґічного Товариства Америки, що відбувалися тут у салях Принстонського університету, прочитали д-р Г. Г. Колинс і д-р В. Г. Райт, професори Питсбурського університету, реферати про свої вдалі експерименти з пересаджуванням серць тварин.

Вчені перенесли серця 10 зародків нетлі на 10 дозрілих штук цеї породи мотилів. Нетлі з двома серцями жили по 100 до 165 днів.

ЖИВИЙ, ЧИ ВМЕРЛИЙ?

ЕТАНҐ ДІ НОР (Острови Маґдалени). — Не зважаючи на те, що оглядач умерлих признав Дієра Фужета, 71-літнього рибака, умерлим, родина не дозволяє його поховати й держить непохованого вже 8 днів.

На доказ, що він іще живий, родина наводить факти: тіло Фужета не закостеніло, як костеніє труп; його борода росте далі; на зеркалі, поставленім коло уст, показується роса.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК ҐУТНИХ РОБІТНИКІВ.

КОЛОМБОС (Огайо). — Коло 6,000 робітників у скляних фабриках 4 стейтів вийшли на страйк, щоб добитися признання юнії й „закритої фабрики", а крім цього півосьма-процентової підвишки робітничої заплати, без огляду на те, де лежить фабрика.

ПОЛІЦІЙНЕ АВТО ВБИВАЄ СТУДЕНТІВ.

САВТ НОРВОК (Конетикот). — Поліційний автомобіль, котрим керував поліцай Филип Шервуд, ударив автомобіль 19-літнього студента Роберта Монсела з такою силою, що цей і 18-літня студентка Ейліна МакҐвайер згинули на місці. 18-літню студентку Марґарету Ґайдовську й Роберта Ґрифита, що їхали теж в авті студентів, відставлено тяжко ранених до шпиталю.

ЧЕРЕЗ НЕУВАГУ.

ПАТЕРСОН (Ню Джерзі). — 8-літній Джек Кармайкел, забавляючися з іншими хлопцями на леді на ріці Пасейк, зайшов на тонкий лід і заломився. Хлопець пропав під ледом, а його товариші з бідою добилися до берега. Поліція з гаками шукала цілими годинами попід лід за тілом, але не знайшла.

ФЛЯМАНДСЬКІ КАТОЛИКИ Й НАЦІЯ.

В листопаді відбувся конґрес Флямандського Католицького Союзу. Той католицький союз визнає, що флямандці — це окремий нарід, „що співжиє з іншими в рамах бельґіської держави, яка є унією ріжних інтересів". Один з провідників заявив, що „флямандський нарід може осягнути свої цілі в рамах бельґійської держави", але задля цього державний орґанізм треба поважно перебудувати. Рівноправність флямандці вже осягли. Тепер „флямандці повинні почутися більшістю й до того пристосувати свою поведінку". „Флямандці — панами у себе", „не можливо залишити Брукселі в руках ворогів" — це гасла Католицького Союзу.

Такі речі, як поділ армії і команд аж до ґенеральної булави включно — на дві мовні групи — не насувають ніяких сумнівів. Конґрес завізвав флямандських послів і сенаторів, щоб у своїх урядових чинностях користувались тільки флямандською мовою. В закордонній політиці флямандські католики висувають вимогу зблизитися до Голяндії й навпаки, віддалитися від Франції. Також африканську кольонію — Конґо — треба поділити на два пояси мовних впливів.

З того видно, що флямандські католики не відгороджуються від нації, навпаки, вони сміливо ведуть її визвольні змагання. І це не перешкаджає їм залишитися добрими католиками.

РОЗВЯЗУЮТЬ СОВОЗИ.

Всі большевицько-комуністичні ідеї та пляни в ділянці господарства виявилися зовсім нереальні. Як відомо, закинули вже большевики свої „пятирічки", а тепер видали наказ зліквідувати всі совхози (славні зернові фабрики, про які на ввесь світ ще недавно трубіла московська пропаґанда), в яких працює поверх 5,000 людей. Виявилося, що всупереч марксівському законові про концентрацію великі господарства не рентуються і їх треба ділити на менші.

ПОЛІССЯ В МОРІ ВОГНЮ.

З Берестя повідомляють, що на Поліссю повстала величанська пожежа сухих очеретів та багонних трав. Пожежа почалася в селі Березє, столинського повіту. Нагальний вітер поширив її на просторі кількасот квадратових кільометрів. Згоріли очерети, багонні трави і також стирти сіна в повіті столинськім, лунинецькім, пинськім та берестейськім.

Море вогню представляло головно в ночі жахливий вид. Шкоди дотепер необчислені — мусять бути дуже великі.

ВІДДЯЧИВСЯ.

В 1912 р. до одної урядницької сімї в Розенгайм (Баварія) злоґосився вбогий хлопчина. Прохав допомоги. Жінка урядовця дала хлопчині монету. Здавалося їй, що дає два феники. Опісля переконалася що дала 10 марок. Минуло 23 роки. І ось цими днями згадана урядницька сімя дістала з почти більший пакунок а в ньому харчі, більшу ґотівку і листа. Надавцем був саме той хлопчина зперед 23 років. Він вивчився на пекаря і є сьогодні богатою людиною. Відшукавши адресу сімї, що колись йому припадково помогла, щедро віддячився їй.

ГОВОРИЛА НЕБІЖЕЧКА...

Акт обвинувачення в Варшавськім процесі закидає Литві звязки з українськими революціонерами. „Курєр Варшавскі" з 2. 12. снує спогади: „Вже давно перед війною було таємницею полішинеля, що українсько-польський антаґонізм постійно й систематично підсичують і ятрять займанчі уряди..."

І так українські визвольні змагання — це австрійська й німецька інтриґа. Але нині сюди належить і Литва. Її зносини з українцями це також німецька штука з часів війни. Вони не є вже вигадкою ґр. Стадіона, але „одного курляндського барона, що працював як аґент ґен. Безелера. Він покликав до життя два часописи: „Літавен" і „Унабгенґіґе Україна". Обі редакції містилися в його світлицях. В обидвох часописах появилася свого часу вістка про те, що сумежні держави заключили між собою тісний союз".

Той барон щез, „одначе виявляється що його ідейний посів не пішов цілком надаремне".

Є польська поговірка: монрей ґлове досьць палков в леб.

ЧЕСНИЙ РОБІТНИК.

Лондонський робітник Ерік Салт купив перед двома роками на ліцитації стару комоду.

В тих днях — пишуть лондонські ґазети — малий син Салта підчас забави відчинив одну шуфляду цеї комоди та перекидав ріжні шпарґали. Притому знайшов він таємну скритку, де в коперті було 1,300 фунтів стерлінґів.

Але чесний Салт не хотів користати з чужої втрати та повідомив про це поліцію. Слідство виявило що давня власниця комоди забула зовсім про вложені в скритці гроші і продала комоду. Коли нагадала, робила заходи їх відзискати, але безуспішно.

Салт одержав 40 фунтів стерлінґів знахідного.

ЛІПШИЙ ВІЙТ.

Перед окружним судом у Тернополі відбулася розправа проти Яна Кравпи, війта збірної громади Лубянки, і його гідного секретаря Ігн. Лещева за присвоєння собі громадських грошей. Внаслідок розправи засуджено цього „прикладного" війта на півтора року вязниці й втрату горожанських прав на час 5 років. Лещева звільнено.

ВКРАЛИ ПІВ ПОЇЗДУ.

Це сталося не в Америці, але в Польщі між стаціями Ольпух та Косцежиною. На поїзд із транспортом вугля напали 13 злодіїв та відчіпили кілька останніх ваґонів. Зі стації Косцежина, на якій щойно завважила залізнича служба брак половини поїзду, виїхала льокомотива з поліцією. Злодії вспіли тимчасом скинути вже 120 сотнарів вугля на насип. Чотирьох поліція арештувала, інші повтікали.

Польська преса пригадує, що цей випадок з крадіжем ваґонів у Польщі не одинокий. Недавно якась циганська банда присвоїла собі один ваґон, дечепила до одного товарового поїзду та переїхалася немов у сальонці добрий кусень дороги. Проворні цигани наліпили на ваґоні картку з написом: „обережно пересовувати ваґон".

ГОЛЯНДІЯ ТОПИТЬСЯ В МОЛОЦІ.

Голяндія має занадто багато молока й масла, як прим. Бразилія занадто багато кави, Злучені Держави — пшениці. Тепер хуриться уряд Голяндії, що зробити, як обмежити подій молока й вибір молочних продуктів. Тому навмисне знизили ціни молока й масла, але це не помогло.

Одинокий вихід, — це зменшити число коров. Голяндське міністерство сільського господарства хоче скупити 100,000 штук коров і знищити їх. Шукають засобів для викупу такого числа худоби.

РУМУНІЯ БОЇТЬСЯ СОВЕТІВ.

У румунськім сенаті підчас дискусії над престольним універсалом короля промовляв бувший премієр Йорґа. Обговорюючи відносини з Советами, підкреслив він, що Румунія, якщо не бажає бути втягнена в евентуальні війни, не повинна розбудовувати своїх відносин до большевиків. Історичний досвід — говорив Йорґа (він самий визначний історик) учить, що всяка військова співпраця з большевиками некорисна для Румунії. Не бажаємо — говорив Йорґа — оглядати в Румунії російських одностроїв.

МЕДВІДЬ У ЦЕРКВІ ЗА ДЯКА.

В гірськім карпатськім селі Боданешті, в північній Молдавії, мала відправлятися Служба Божа на свято Димитрія в старенькій православній церковці, що стоїть майже за селом, під лісом. Тільки кілька разів до року відвідують її місцеві парохіяни, бо в долішній части села ще перед великою війною побудовано новий храм.

Коли рано в день празника паламар пішов відчиняти стару церковцю, застав входові двері напів отворені. „Злодії були в церкві!" — майнула йому в першій хвилині гадка. Але щож красти, коли ніяких дорогоцінностей у тій церковці нема — подумав далі старий паламар і ввійшов до середини, щоб приготовити все до богослуження та припрятати трохи в церкві, заки люди почнуть сходитися. Нічого підозрілого в церкві він не завважив тай спокійно забрався до праці.

Тимчасом посходилися люди, прийшов батюшка та дяк. Почалася відправа утрені. Проспівав перші молитви батюшка, зарипів з крилоса грімким голосом молодий дяк: Амінь — Господи помилуй. Коли раптом з глухого кутка церковці загримів могутній низький бас, тільки не спів, але грізний, безсловний рев.

Церква як стій заніміла. І батюшка, дяк і люди не могли зорентуватися в першій хвилі, що таке сталося.

„Медвідь, медвідь у церкві!" — скрикнула раптово якась жінка і кинулася тікати.

І справді з кута підвелася могутня постать медведя, на кого ніхто дотепер не звертав уваги.

Все, що жило, кинулося панічно тікати з церкви на двір та далі в село.

Коли згодом узброєні у вили й рушниці селяни ввійшли до церкви, медведя вже не застали. Пішов у лісні дебри шукати іншого леговища, деб йому молоді, амбітні дяки не кричали над вухом.

ВЖЕ ПРОМОВИВ ДРУГИЙ ПРОКУРАТОР У ВАРШАВЬКІМ ПРОЦЕСІ

ВАРШАВА (Польща). — Польська аґенція телеґрафічна подає, що процес проти українських революціонерів добігає до кінця. Вже говорив другий прокуратор, Желєнський. На вступі своєї промови заявив, що говоритиме в імені „цілого громадянства Польщі", себто як від „польських так і від українських громадян". Потім обороняв автентичність документів, прочитаних з „архіву Сеника". А далі обстоював те, що міністра Перацького вбили українці. При кінці обговорював те підложжя, на якому зродилась українська терористична акція, а далі „і світ тих дивних моральних засад", яких придержувались українські революціонери.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІСТ НА ВАРШАВСЬКІЙ РОЗПРАВІ.

ВАРШАВА. — На салю розправ входить свідок Адріян Горницький і на запити предсідника відповідає зпочатку по українськи. Запитаний, чи знає польську мову, відповідає: „Я буду говорити тільки по українськи". Предсідник карає свідка 200 злотими кари, або 10-денним арештом і каже постерунковому вивести його з салі. Свідок відповідає, що як треба, буде зізнавати по польськи, і говорить по польськи таке: „Я знаю, що українському націоналістові не вільно в польському суді говорити по польськи, але трапилися такі обставини"... Предсідник перериває свідкові, але свідок далі говорить по польськи: „Будучи у слідстві, я був виставлений на тортури: мене чотири дні тримали на морозі; я тоді заломився і обтяжив деяких товаришів. Нині відкликую ті ганебні зізнання і соромлюся їх, бо осуджую їх як злочин. Не буду тут оправдуватися, як мене мучили"... Предсідник знову перериває і питає: „Що вам відомо в цій справі? Свідок: „До ОУН я належав, належу і належатиму до самої смерти, бо вважаю, що тільки Орґанізація Українських Націоналістів"... Предсідник взиває свідка не виголошувати аґітаційних промов. Свідок далі по польськи: „Українська нація тільки завдяки Орґанізації Українських Націоналістів"... Предсідник перериває і каже вивести свідка з салі розправ. Свідок, якого виводять постерункові, поздоровляє підсудних по фашистівськи і кидає оклики українською мовою: „Слава Україні!" „Хай живе українська національна революція!" Підсудні відповідають на слова свідка окликами: „Слава Україні". Трибунал карає свідка Горницького дводенною темницею. Прокуратор домагається зробити відпис з промови Горницького і відослати це прокуратурі до нового карного доходження проти свідка. Це й зроблено.

ПІДСУДНІ ЦІЛКОМ ВИСНАЖЕНІ.

ВАРШАВА. — Довга тюрма і томлива довга судова розправа залишили глибокий слід на всіх підсудних. Їхні оборонці не можуть видержати тягару розправи та хорують, а щож тоді говорити про підсудних, що їх держали в кайданах по півтора року в тюрмі! „Роботнік" так описує підсудних: „На обличчі Гнатківської паляться гарячкові румянці. Карпинець знервований гризе палець. Мигаль горить, тільки Малюца дивиться перед себе, а по його вузьких устах заєдно блукає однакова іронічна півусмішка".

ЗВІДКИ ВЗЯЛАСЯ ПОЛЬСЬКА АМНЕСТІЯ?

ВАРШАВА. — „Варшавскі Дзєннік Народови" пише, що амнестія повинна би бути актом примирення, згоди, але вона тим не є. Вона половинчаста, недотягнута. Політичних прикмет не має, а є викликана потребою — опорожнити переповнені польські вязниці.

ПОЛЯКИ ПРО ПАПСЬКОГО НУНЦІЯ У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА. — Польська аґенція телеґрафічна розписується дуже широко про торжественне наділення кардинальським капелюхом папського нунція Мармаджія. З тої нагоди описано заслуги нунція для Польщі. Кажеться в комунікаті, що коли нунцій був іще в Празі, то й там дбав про поляків, особливо про польську меншину на Шлеську. А коли перевозили тіло Сєнкевича з одного двірця на другий, то нунцій ішов пішки за домовиною і дуже дбав, щоб Сенкевичівські свята в Чехословаччині випали якнайкраще. За 8 літ свого побуту у Варшаві, кажеться далі в комунікаті, нунцій дав нераз доказ, якою дорогою є йому Польща та через те зеднав собі симпатії всього польського громадянства.

ВИБИРАТИМУТЬ НОВОГО ПАТРІЯРХА.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — Супроти смерти патріярха Фотія ІІ-го, голови православної церкви, відбудуться в січні вибори нового патріярха.

ПАМЯТНИК РОСІЙСЬКИМ ЖОВНІРАМ У КАРПАТАХ.

МУКАЧІВ (Закарпаття). — С. Уваров, російський мистець-етноґраф, розпочав кампанію за збірку гроша на виставлення памятника в Карпатах тим російським героям, що там полягли підчас світової війни.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належит посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ДІЙСНО „ВСЕ ЗНАЮТЬ" ПРО ОУН?

На ту тему помістило париське „Українське Слово" вже дві довгі статті, в яких воно підходить між іншим і до питання, чи в „архівах Сеника" викрито якісь дійсно важні речі, що відносяться до діяльности ОУН, як це подає польський прокуратор у варшавськім процесі. А заразом хоче цей часопис відповісти ще й тим українським голосам, які твердять, що „нема вже більше тайн", а то „завдяки архівови, який чеська влада забрала при ревізії в членів ОУН в Празі". Читаємо там таке:

„У варшавськім процесі впадає в око намагання поляків витворити переконання, немов вони „все знають" про ОУН: знають і про її діяльність на рідних землях і про діяльність за кордоном, знають усі її звязки, знають її пляни, знають її фінансові джерела, знають її псевда, знають навіть те, що „не всі члени її Проводу знають", коротко — все знають. Знають це через конфідентів, через обсервацію і через посідання тайних архівів Організації. Словом — мають ОУН у кишені! І ніде правди діти: є люди, що вірять тому, та й ще на диво, люди, що чують подібні запевнення поляків не перший раз, і що знають польські поліційні практики.

„А цей „архів" на варшавськім процесі справді чародійний ключ до розвязки всіх загадок і тайн: всюди там, де нема найменших доказів, всюди там, де ходить про сензації, що їх „навіть не всі члени Проводу знали", всюди там, де ходить Польщі про міжнародні порахунки — виступає цей „архів".

Щож на ділі уявляє собою цей „архів"? „Українське Слово", яке як відомо стоїть дуже близько до ОУН, дає на це дуже обширну відповідь, підкреслюючи, що цілий цей „архів" це ніщо інше, а головно відписи переписки п. Грибівського (названого в варшавськім процесі Сеником) з українськими легальними установами в Злучених Державах і Канаді про такі справи і фінансові збірки, про які публично в Америці говорено й про які отверто писала американська і канадійська українська преса. Цю переписку сконфісковано в Празі при ревізії, а та ревізія відбулася в неприсутности п. Грибівського, бо він тоді був в тюрмі. Річ ясна, що тепер польська поліція фабрикує собі, як це буває в таких випадках, ріжні „документи", і представляє їх як „автентичні", які знайдено в „архіві Сеника". Крім того треба мати на увазі, що в Празі зроблено тоді ревізії ще в 12 інших українських націоналістів і там теж забрано „документи", та тут кождий з тих, що їх ревідували був уже присутний при ревізії й підписав ревізійний протокол. Чи не дивно, що на ті протоколярно стверджені „документи" якось не покликується прокутатор на варшавськім процесі, а тільки на ті, де нема ревізійного протоколу, які забрано в неприсутности того, в кого переводили ревізію?

СУД НАД УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДДЮ У ВАРШАВІ

ПЕРЕСЛУХУВАННЯ СВІДКІВ.

(З львівського часопису „Українські Вісти").

(24)

ІНЦИДЕНТ.

На запит д-ра Ганкевича, хто був цей інформатор, що доніс поліції про приїзд Гнатківської з Данціґу до Львова, свідок відмовляє відповіди, заслонюючись урядовою тайною.

Д-р Ганкевич вносить, щоб суд звернувся до зверхників свідка, щоб ті звільнили його з урядової тайни. Обороні йде про вияснення джерел інформацій і устійнення матеріяльної правди так, як це мало місце в процесі за вбивство Голуфка, після чого настало частинне відпруження взаємин між польською й українською суспільністю.

Прокуратор противиться тому внескові, заявляючи, що конфіденціональні інформації відносились до таких дрібниць, які для справи не мають ніякого значіння.

На дальші запити д-ра Ганкевича свідок Дуґелло вияснює, що з зізнання Маєвського виходило, що Лебедь належить до ОУН.

Після переслухання ком. Дуґелла зложив прок. Желенський таку заяву:

„Високий суде! Мушу ще раз навязати до внеску пана оборонця д-ра Ганкевича в справі виявлення інформатора ком. Дуґелла. Можливо, що маємо до діла з помилкою пана оборонця; що були це слова, мимохіть сказані. Однак мушу ствердити, що він ужив остерігального тону і заохоти. Він заповів, що в залежности від виявлення чи невиявлення інформатора наступить, або й ні, відпруження в суспільности.

„Можу відповісти двояко: можу сказати попросту, як поляк: дозвольте, пане оборонче, в процесі Голуфка українець убив поляка і лиш поляк міг би говорити, чи буде відпруження, чи ні, а в тім процесі теж українець обвинувачений в убивстві поляка, отже знову за нами, а не за паном оборонцем останнє слово, чи й коли буде відпруження, і чи можемо після отого вбивства здобутись на відпруження. Є це слова, що тиснуться на уста, але які не є вислідом моєї прокураторської позиції.

„Як прокуратор хочу зложити іншу заяву. Нехай високий суд буде свідком заклику, з яким звертаюся до оборони. Нехай оборонці до цього процесу не вносять політичних елементів. Нехай не роздразнюють атмосфери. Це не є процес, звернений проти української суспільности. Ми обвинувачуємо тут лише означених людей і лише означену орґанізацію, яка, як це ми чули з уст самих підсудних, є нещастям української суспільности. Повторяю, це не є політичний процес; це тільки й виключно процес за вбивство мін. Перацького і за участь в ОУН ми, обвинувачі, а передовсім суд, в тих і тільки в тих рамках хочемо втримати розправу. Тому не є вказані й не на місці, пане оборонче, остороги, прохання чи заохота, що може прийти відпруження, коли суд прийме таку, чи іншу постанову".

Оборонець д-р Ганкевич просить уділити йому голосу в тій справі, однак предсідник заборонює.

ПІСЛЯ ІНЦИДЕНТУ.

По короткій перерві, після насильного випровадження зі салі підс. Бандери й Карпинця, предсідник проголошує постанову:

Супроти того, що обвинувачені, хоч їх кількакратно упімнули, в яскравий спосіб провинились проти порядку розправи, суд заряджує розмістити обвинувачених між конвоєнтів.

Опісля проголосив предсідник, що через провину підсудного Бандери, який викликав авантуру в приявності суду, як теж тому, що підс. Бандера кількакратно намагався демонструвати, промовляючи в чужій мові й не підчиняючись зарядженням і упімненням, **заряджує видалення підс. Бандери зі салі розправ напродовж переслухування свідків у тій справі.**

Прок. Желенський заявляє судові що й підс. Карпинець невідповідно заховувався й кидав оклики недопускального змісту.

Внаслідок того предсідник заряджує видалення підс. Карпинця **напродовж двох днів.**

Суд дає дозвіл підс. Мигалеві поставити Малюці запити.

„ПРИЯЗНА" РОЗМОВА.

Мигаль запитує, чи Малюца загрозив йому революційним трибуналом за невиконання замаху на Кособудзького.

Малюца потверджує.

На дальші запити Мигаля Малюца відповідає, що відібрав Мигалеві зброю, однак заперечує, начеб видавав якесь доручення вбити Мигаля. За посередництвом Косівної велів йому ставитись 27. червня в 10-тій год. вечором на площі біля ставу „Францівка". Ніякого замаху на Мигаля не плянував. Це Мигалеві так видавалося.

Малюца не пригадує собі, чи говорив Мигалеві, що звернеться до свого батька з проханням вислати співчувальне письмо до вдови по дир. Бабієві.

Прок. Желенський запитує Мигаля про замах на його особу. Мигаль каже, що дня 25. й 26. червня відібрав від нього Малюца зброю. Прийшла Косівна й переказала доручення її найновішого зверхника, щоб Мигаль прийшов конечно на 10-ту вечором над став „Франца" і чекав біля східців. В тім місці став є глибокий 5—7 метрів.

Косівна, яка, як зізнав Мигаль, кохала його, заявила, щоб він не йшов на зустріч, бо чекає його смерть.

Мигаль на став не пішов, але визначив зустріч тогож дня на год. 10.15 в якімсь ресторані. На те Косівна відповіла, що не вспіє повідомити свойого зверхника про зміну часу й місця. Тим зверхником, як Мигалеві здається, був Малюца. Стрінувся того самого дня з Качмарським, якому повторив Мигаль слова Косівної. Тоді Качмарський теж сказав, щоб Мигаль не йшов на зустріч, бо знає, що Малюца грозив Мигалеві революційним трибуналом.

Мигаль обставив став і всі входи до нього товаришами, що не належали до орґанізації, з тим, щоб вони наглядали за людиною, яка мала прийти над став в год. 10-тій вечором.

І дійсно, в назначену пору прийшов якийсь мужчина, що деякий час крутився біля ставу. Чи цей мужчина мав зброю — того підс. Мигаль не знає.

Зі слів Качмарського знає те, що орґанізація грозила йому смертю.

В кілька днів потім віддано Мигаля під прикази Мащака. Той перевів докодження, а тому, що підс. Мигаль зажадав привернути йому права, що їх мав у боєвім рефераті, зглядно звільнити його з прав і обовязків члена орґанізації, Мащак заподав йому, що Мигалеві належаться ті самі права, що їх мав передтим.

Підчас розмови спитав Мигаль Мащака, хто був над ставом. Мащак не дав відповіди й сказав, що спитає про те свого провідника.

В тім місці Мигаль вияснює, що кожний член мав свого безпосереднього провідника. Косівна, назначуючи йому зустріч над ставом, теж покликувалася на свого провідника, — „Лисого". Чий це псевдонім — того Мигаль не знає.

На дальші запити прок. Желенського подає Мигаль, що не знає, чи Малюца міг на власну руку поставити його перед революційним трибуналом. Малюца питав підсудного, чи йому, заприсяженому членові, відоме, яка жде кара за непослух. На те Мигаль відповів, що не складав присяги, а тільки приречення. Малюца тоді заявив, що заграничний провід знає про підсудного, і як такий, мусить слухати Малюци.

Чи існував революційний трибунал — того підсудний не знає; припускає, що так, бо на нього покликувався Малюца.

На запит прок. Желенського, звернений до Малюци, а саме: чи в звязку з отим зізнанням Мигаля, має ще дещо додати, Малюца заперечує й каже, що після 14. червня, себто після арештування Бандери й інших членів Екзекутиви — на це місце нікого не вибрано.

Ще про вигляд Мацейка.

Д-р Шлапак питає Мигаля, чи бачив Мацейка у Львові і чи тоді мав Мацейко коротко стрижене волосся. Мигаль відповідає, що бачився з Мацейком і Качмарським побіч станиславівського залізничого шляху. Тоді був Мацейко підстрижений. Після вислухання змісту зізнань Малюци розмовляв Мигаль з Качмарським на цю тему. Качмарський теж каже, що Малюца помилився, кажучи, що Мацейко мав коротко стрижене волосся.

Прок. Желенський звертається до Малюци, щоб той вияснив справу.

Підс. Малюца подає, що Мацейко мав тоді волосся, коротке на 1 цм, але з розмови з ним дізнався, що Мацейко мав довге волосся, яке пізніше підстриг.

ПЕРЕСЛУХАННЯ ДАЛЬШИХ СВІДКІВ.

Перед судом стає свідок **Фелікс Мель.**

Зізнання того свідка дотичать побуту здогадного Ольшанського (Мацейка) в Варшаві, в нічлігарні при вул. Вольській.

Десь у червні 1934 прийшов до згаданої нічлігарні якийсь мужчина в яснім убранню з зеленкавим плащем на руці, в мягкім капелюсі й з випханою чимсь течкою. Він просив окремої кімнати, однак місце було тільки на загальній салі. Незнайомий оповідав, що є спортовцем, що має в Варшаві „приятельку". Звідки походить — того не говорив. В нічлігарні був 5 днів. Виходив рано, а вертався вечором. Тільки раз їв там обід і тоді свідок спостеріг, що Ольшанський перервав їду й призадумався. Коли побачив, що на нього глядять, збентежився.

В день убивства вийшов Ольшанський між год. 8.30 — 9-тою рано. Хотів залишити плащ і капелюх, заповідаючи возному, що за тими річами прийде якась жінка з „гаслом", або з карткою. Врешті зрезиґнував з того й забрав річи сам.

Свідок описує Ольшанського, як високого бльондина з кістлявим обличчям. Чоло мав високе, уста мясисті. Хоч був добре збудований — ходив, злегка похилившись.

Коли свідок прочитав про вбивство міністра і про знайдений зеленкуватий плащ, пригадав собі те, як теж і цю обставину, що Ольшанський показував йому новісенький „довуд". Опис особи згоджувався.

Свідок поділився своїми спостереженнями з мешканцем нічлігарні — Чернохом — який зрештою мав сумніви, однак зараз таки на другий день доніс про те поліції.

В слідстві показували свідкові ріжні знимки, однак знимку Мацейка пізнав свідок відразу. Пізнав теж течку. Тому, що деяких подробиць свідок не пригадує собі, суд постановив відчитати зізнання, зложені в слідстві.

Д-р Горбовий ставить свідкові кілька запитів, що відносяться до часу перебування Ольшанського в нічлігарні й знимок, що їх свідкові показували в слідстві.

На запит **д-ра Шлапака** зізнає свідок, що капелюх Ольшанського був тієї самої краски, що той, який тепер є в суді.

Обор. д-р Ганкевич питається свідка про підшивку плаща Ольшанського, а свідок каже, що вона така сама, як та, що її свідкові в суді показали.

Далі свідок стверджує, що Ольшанський зробив на нього враження напів інтелігентної людини. Фізичний вигляд його говорив, що Ольшанський міг переплисти впоперек Вислу. Раз звернув свідок увагу, що Ольшанський має гарно розвинені ноги.

ХТО ЇХАВ ЗІ СВІДКОМ?

Д-р Ганкевич вносить, щоб суд звернувся до слідчого судді й довідався, хто товаришив свідкові в дорозі з Кракова до Варшави, коли Мель їхав складати зізнання в слідстві. Також вносить покликати цю особу, щоб ствердити, з чийого доручення показувала вона свідкові знимку й звідкіль та знимка походила.

Суд відкинув цей внесок, як без значіння для справи.

На дальші запити оборони свідок подрібно вияснює обставини своєї подорожі з Кракова до Варшави, як теж перебіг переслухання в слідчого судді. Свідок подає, що ця особа показала йому в чекальні слідчого уряду знимку, але про тему і ціль переслухання нічого не говорила.

Обор. д-р Ганкевич вносить покликати на свідка поліційного функціонаря на доказ, **що цей показував знимку перед переслухуванням.**

Прокуратор приєднується до внеску оборони, однак суд внесок відкинув.

Після обідової перерви зізнавав свідок **Альбін Єдлінський,** пшодовнік слідчої поліції в Косові. Він ствердив, що Гнатківська виїхала з Косова на тиждень перед убивством мін. Перацького, а вернулася кілька днів після вбивства. Гнатківська — як зізнав свідок — приставала з особами, що були карані за нелеґальну діяльність.

Предсідник зарядив відчитання її зізнань, зложених у слідстві. З них виходить, що Гнатківська стрінула в Данціґу в кінці червня 1934 — Андрія Федину з якоюсь незнаною кінкою, що представилась як Солецька.

(Далі буде).

ДО ШАНОВНОГО ЧЛЕНСТВА У. Н. СОЮЗА

Переглядаючи звіти, надіслані поодинокими відділами У. Н. Союза для поміщення їх у Пропамятній Книзі, можна завважити, що в них бракує згадки за тих, що дійсно заслужилися для Союзової справи, себто за тих, що придбали для Союза більше число членів. А чейже маємо між членством, між живими і мертвими, поважне число тих народніх робітників, що їх наділено за їхню працю на Союзовім полі золотими медалями, перстенями, грошевими нагородами, похвальними листами і т. п. Щоб це направити і дати можність Шановним Членам і Відділам У. Н. Союза доповнити звіти з громад і відділів у той спосіб, щоб згадати в них про тих Союзовців, котрі причинилися ддо розбудови орґанізації приєднанням для неї більшого числа членів, просимо надсилати оті доповнення до редакції „Свободи" найдалі до 15-го СІЧНЯ 1936 РОКУ. По тім реченці буде неможливо узглядновати додатки, бо матеріял піде до друку. Просимо на це памятати і до цього застосуватись.

Редакція „Пропамятної Книги У. Н. Союза".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

М. Приймак.

ЯК ТО БУЛО

Радник Володимир Зрілий прожив собі три чверти століття з гаком і не те, щоб згрибоватів — навпаки! Задержав і тіло й духа в бадьорім стані, але до роботи вже не запалюється так, як то колись було.

О, колись у молодечих літах тримав руку на народнім живчику, кидався, метався й залишив чималий дорібок, хоча про це писана й неписана історія мовчить. Мовчить тому, що ми така нація, така дуже недбало-дискретна, така наівно-скромна, що сама про себе навіть собі самій не хоче ніколи нічого ні сказати, ні написати. Тим способом від найдавніших часів і до сьогодні скромненько й поетично живемо культом вигідного міту.

І радник Зрілий живе собі, доживає решток років ще тих, що залишились йому в небесній табулі, та все й усюди підкрашує буденщину природнім гумором із присмаком гірко-солодкої іронії.

Стрінувшись зо мною та поцікавившись просвітянським життям сьогодні — він розбалакався, та відкрив одну темно-припадну сторінку з кінця девятнацятого століття на відтинку просвітянського життя.

„Мав я тоді трицять пару років — зачав, відкашлянувши радник — і працював у Головнім Виділі „Просвіти" у Львові. Мало я сидів у бюрах, а більше товкся по передмістях Львова та по селах.

Пригадую собі одну поїздку в провінціональне містечко, де дідько ще при сотворені світа сказав: добраніч. Був гарний, весняний ранок, коли я зо стації пішов бадьорим кроком до віддаленого три кільометри містечка. Самого містечка не знав, бо там ніколи не був.

Я уявляв собі, що читальня „Просвіти" всежтаки мусить бути десь на видному місці, тимбільше, що в містечку чужонаціонального населення майже не було. Ходжу вуличками й тим місцем, але читальні не знаходжу.

Ніколи в житті не любив я випитуватися про ніщо, бо привик не користуватись готовим і тішився, коли сам до всього доходив, чи здобував. Але тут врешті-решт заболіли мене ноги і я мусів стрічного дядько-міщанина таки поспитати.

— Церкву бачите? — запитує дядько.

— Бачу.

— Ну, то йдіть туди. Біля церкви є приходство, а зараз у подвірі тільки направо у ворота зайдете до читальні. Автім там прочитаєте напис.

Іду.

Показалося, що дядько був ґеніяльним інформатором, коли я без надуми зайшов перед старий будиночок, укритий соломою. Двері до того будинку висіли на одній завісі й були напів відхилені. Над ними хтось на сірім картоні квачиком, замоченим у дьоготь, написав кривенько: „Читальня просвіти". Стаю, дивуюсь. Неграмотно, але розумно. Кожний дурень із напису бачить, що тут не швець, не кравець, а читальня, та ще й „Просвіти".

Втискаюся поміж одвірком і дверми обережно, бо маю в звичаю таких дверей, що зволять висіти тільки на одній завісі, краще не зачіпати. Це був вхід просто до читальні. Тут я налякався наглим шумом, але скоро зорієнтувався, що нема чого, бо то хмара горобців злякалася мене, зірвалася й з великим шумом вилетіла вікнами. Шиб у вікнах не було.

Чого вони тут цілою хмарою сиділи, я не міг доглянутись, але одно певне, що жадні матеріяльні користи сюди їх не заманили. На землі, в розбитій шафі, на столику-каліці без одної ноги, лежали книжечки, то обгортки від книжечок, то поодинокі картки, повидирані з книжечок. Скрізь густо й обильно були сліди по горобцях.

Побачивши такий зразковий стан читальні, я метнувся за фотографом, але показалося, що такого нема, а є тільки аматор в особі адвоката Незнайка.

Я зайшов до нього.

— А вам нащо фотоґраф? — питає.

— Відфотографувати читальню.

— Хіба тут є читальня?

— Є. Ви не бачили?

— Ні.

— То ходіть зі мною.

Ми прийшли й меценас Незнайко все зрозумів і руки заломив.

— Будьте так добрі не фотографуйте й не пишіть нічого про нашу читальню, бо ми це зараз упорядкуємо. Ходіть тепер до мене, бо ви ще певно не снідали.

Я пішов, бо що мав робити? На снідані я заговорився з симпатичною адвокатовою, а меценас на хвилину віддалився.

По сніданку ми оба знову пішли до читальні. Тут за той час зайшла велика зміна. Двері як висіли, так висять, але в кімнаті ні горобців, ні шафи, ні книжок, ні карток, ні стола.

— Не пишіть нічого про нас, — прохає знову адвокат — бо ми читальню наново впорядкуємо.

З тим я й відїхав.

— Думаю — каже радник. — що сьогодня вже таких читалень нема.

Та я на цю думку радника не відважився дати рішучої відповіди, бо знаю, що мабуть ще й сьогодні такі знайдуться.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ТВЕРЕЗА БОЛЬШЕВІЯ.

Як в Америці була прогибіція й тяжко було дістати горівки, большевицькі симпатики писали про пролетарське царство, в котрім людина може запитися до схочу, себто наскільки її кишеню стати. Відколи в Америці знесено прогибіцію й дозволено продавати алькогольні напитки в крамницях і салунах, а за тим стало модним говорити про потребу умірковаости, а то й повної здержливости, завелася нова мода й у писаннях большевицьких симпатиків.

Ось відомий московський кореспондент „Ню Йорк Таймс”, Волтер Дюренті, телеграфує з Москви про величезні поступи большевицького царства на полі тверезости. Мовляв, „водка” це така признака Росії, як кавяр, ікра, — а тут цеї горівки нині споживають у Росії два рази менше, як споживали в 1913-тім році.

СПОЖИВАЮТЬ, ЧИ ВИРОБЛЯЮТЬ?

Починає говорити Дюренті про отверезіння Росії з того, що каже, що в Росії продукція горівки спадає.

Далі сходить із продукції на консумцію й каже, що цього року на кожду особу в Росії припадає 3 й 6 десятих літра „водки”, а в 1913-тім році припадало 8 та 1 десята літра.

Продукція значить стільки, що виріб. Консумція значить стільки, що споживання. Хто помішає одно з другим, того ще хтось міг би підозрівати за горівчані впливи.

УРЯД І ГОРІВКА.

Коли мова про те, кому треба приписати, що в Росії спало споживання „водки”, а саме, чи признання за це належиться урядові, чи населенню, то тут знов треба поглянути, який вплив може мати на спадок споживання населення, а який уряд.

У большевицькій Росії горівки виробляють, стільки, скільки постановить виробляти уряд. Він „контролює” продукцію.

Консумції він, що правда, безпосередньо не регулює. Але він має великий вплив і на неї. Якже тоді можна писати, що люди в Росії пють горівки менше тому, бо вони чуються щасливіші?

Чи не правда це, що вони хотіли би пити більше, бо більше пити потребують, але уряд поставив на горівку таку високу ціну, що звичайний горожанин царства не докупиться.

Це може бути добра урядова політика, або зла, — залежно від того, як хто дивиться на завдання уряду й на алькоголізм, — але робити з того висновок, що в Росії тому менше горівки пють, бо люди без того щасливі, це натягнений аргумент. Скорше можна сказати, що в Росії, як деінде в світі, люди менше пють, бо „водка” подорожіла, а люди збідніли.

ЧОМУ ЛЮДИ ПЮТЬ?

„За своїх 20 літ газетної праці в Европі”, — пише Дюренті, „цей письменник прийшов до твердого переконання, що поза налоговими пияками ніхто не пе постійно, хіба що він є очайдушно нещасливий”.

„Автор бачив забато доказів на те, щоби сумніватися про це пиття для полекші від особистого горя або для того, щоби втекти від себе самого”.

Та на це не треба аж 20 літ газетярської роботи, бо про заморювання хробака в серці знають і люди, що не були газетярами ні року. А большевицька Росія знала немало випадків, у котрих запивалися навіть передові люди большевицької сметанки, як поет Єсенін.

Тому, як кореспондент вихваляє отверезіння совєтської Росії, обережний читач скаже словами поета:

То все правда, то все бути може,
Але я то поміж байки вложу.

ТВЕРЕЗІСТЬ ПО МОСКОВСЬКИ.

Тому, поки кращі докази наспіють про московську тверезість, я думаю, що москалі тепер такі тверезі, як були давніше.

Як просили москаля напитися, він відпекувався: „Ні, дякую! Я маю три причини не пити!” — каже з московською чванькуватістю.

— „Аж три? Ов, то багато! А які?”

„Перша причина” — москаль каже, — „я з засади не пю!”

„Та такої одної причини, відай, досить”, — кажуть москалеві.

„О, ні, в мене є ще інші. Ось друга причина: це дуже зранку”.

„Ну, а третя?”

„А третя: я ще з учора пяний”.

НАШИМ ЖІНКАМ НА ВУХО.

(З журналу „Жіноча Доля”).

Робити те, що називається „добре враження”, є бажанням кожної жінки: молодої і старої, поважної і легкодуха. Дуже помиляються ті, які думають, що найважніше слово в цій справі має гарне личко. Певно, воно куди лекше осягнути те „добре враження”, маючи до „розпорядимости” гарне личко, але поміч та не найголовніша. Дуже велике значіння має хід, зачислім до цього і усі рухи, і те, що називається загальна постава. В нас плутають слово „постава” (гальтунг — німецьке) з статтю, „фігурою”.

Отже передусім завсіди порядно виглядати. Може бути скромно, може бути навіть бідно, але порядно. Нема нічого гіршого, як перекривлена рубцем до переду, позсувана панчоха, чи зімнята ззаду суконка. Гудзик, що теліпається на одній ниточці, чи слід по ньому може більше пошкодити, як десять злосливих язиків.

Памятати й те, що про елеганцію рішає не суконка, ця аж на третім пляні, але: насамперед черевик і капелюх, потім зачіска, а щойно потім суконка, а властиво не так сама суконка, як її крій.

Лише уявіть собі: гарне личко, в дуже гарній суконці, але коли та жінка буде в черевиках з повикривленими, збитими закаблуками (обцасами), — то ціле гарне враження пси зїли.

Треба теж достосовуватись навіть до свого окруження. Це трохи смішно виглядає, але інколи треба навіть черевики добирати до... мужчини. Напр. коли маєте кудись вибиратись в товаристві мужчини, нижчого від вас ростом, то будете тактовні, якщо одягнете мешти на низьких закаблуках. Так само, коли в якомусь товаристві занадто відбиваємо своєю високінню, то найкраще буде, як будемо забавлятися... сидячи, щоб не виріжнятися занадто своїм високим ростом.

Вміти гарно сидіти це теж не така легка штука. Рішуче треба відкинути таке розповсюднене, негарне закладання „ноги за ногу”. Коли конечно хочемо вже схрещувати ноги, то в кістках, а не в коліні. Найестетичніше сидіти так, щоб одна нога була близько крісла, а друга на пів стопи висунена наперед.

Очевидно, що це самі „самозрозумілі” речі, але — чи всі памятаємо про них у нашім щоденнім житті?

(З німецького).

Неправда.

Суддя: Чи обвинувачений признається, що бив жінку цілої пів години?

Обвинувачений: То неправда, прошу пана судді, її годинник спішить дуже!

ЯК ПЕРСЬКИЙ КОРОЛЬ КАМБІЗ ЗАВОЙОВУВАВ ЕТІОПІЮ.

Старинний римський фільософ Л. А. Сенека*) оповідає в своїй розправі „про гнів” про старинні досвіди в Етіопії.

Перський король як дуже розсердився раз, дав приказ усьому одному племені повідрізувати носи. Щось подібне прийшлося зазнати й етіопцям, яких зовуть макробійцями, тому, що вони довго живуть. Король Камбіз післав і до етіопців своїх післанців, щоби йому піддалися, та вони післанцям відповіли, що їм це й на гадку не приходить. Король уважав це страшною образою і постановив покарати їх. Не дбав про доставу харчів, не знав дороги, а з усім великим військом пішов у неприступний край та гарячу пустиню. Вже зпочатку походу відчували дуже недостачу харчів, бо неврожайна та недоступна країна не могла давати нітрохи помочі в біді. Зпочатку вояки старалися заспокоїти голод листям, потім розмоченою корою дерев і чимнебудь. Та коли в пісковій пустині не знайшли вже навіть корінців, ані не видно було там ніякої звірини, вони кожний раз жеребом вибирали одного зпоміж десятьох своїх людей тай їли його. Така пожива була ще страшніша ніж голод. Та король у свому гніві гнав їх усе далі й далі вперед, хочби його військо все так між собою повбивалося, поки вкінці його самого не пройняв жах, що жереб може впасти й на нього. Щойно тоді дав приказ відступити.

*) Люцій Анней Сенека, стоік-фільософ і автор трагедій, родився 4. року перед Христом у Кордубі (Еспанії), учитель і дорадник цісаря Нерона. Брав участь у змові на життя Нерона, а після засуду сам наложив на себе руку в 65-тому році після Христа.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорозька Січ буде мати коротенькі збори в неділю, дня 5-го січня. Просимо всіх членів бути на цих зборах. — П. Огар, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 5-го січня, в годині 6-тій ввечір, в гали церковній. Просимо членів прибути на означений час, бо буде справоздання з цілого року і вибір уряду на 1936 рік, як також інші справи до полагодження. — І. Березяк, предс.; М. Куба, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія, від. 168, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що місячні збори відбудутьс в неділю, 5-го січня, у галі У. Н. Дому, 760 Стейт вул. Пригадуємо всім довгуючим членам, щоб прийшли на ці збори і вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Уряд Бр. св. Василія: Григорій Дячишин, предс.; Ілько Лабуза, кас.; Микола Пащин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 117, повідомляє всіх членів, що на річних зборах 28. грудня вибрано такий уряд на 1936 рік. Іван Равінський, предс.; Д. Семенюк, кас.; Семен Кучма, секр. Заразом повідомляємо всіх членів, що звичайні збори відбудуться в суботу, 4-го січня, в годині 8-мій ввечір, під ч. 217-219 Іст 6-та вул. — Семен Кучма, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що на річних зборах вибрано такий уряд на 1936 рік: Василь Матійчук, предс.; Семен Дворецький, заст.; Сергій Вінярський, кас.; Іван Верхолюк, заст.; Антін Вакулінський, секр.; Мих. Сас, заст.; Теодор Гайда і Василь Атаманець, надз. хорих; Пилип Телевяк і Василь Атаманець, прапорщики; Іван Гема, дверник; Стефан Сасовський і Михайло Ганьошин, контрольори; Гнат Ничка, Михайло Яблонський і Іван Габрилович, тростіси. Місячні збори відбудуться в суботу, 4-го січн, в гали під ч. 435 Мейн вул., в годині 7-мій ввечір. Обовязком кождого члена є прийти і почати перші збори в новім році в доброму напрямку. Просимо членів занотувати собі адресу секретаря. — В. Матійчук, предс.; С. Вінярський, кас.; Антін Вакулінський, секр., 199 — 6th Ave., Clifcon, N. J.

БАЛТІМОР, МД. Тов. ім. Івана Франка, від. 337, вибрало на своїх річних зборах новий уряд на 1936 рік: Яків Семенків, голова; Йосиф Семенків, заст.; Петро Семенків, секр.; Андрій Семенків, заст.; Теодора Семенків і Анна Семенків, контр. комітет; Магдалена Семенків і Марія Семенків, комітет для хорих. — Петро Семенків, секр.

ДОПОМОЖІТЬ КНИЖКАМИ ІМІҐРАНТАМ В АРҐЕНТИНІ.

Громадянин Омелян Рекрут одержав листа з Арґентини, в якім наші іміґранти, що живуть там у злиднях, благають нас допомогти їм передплатою українських часописів і книжками в поширюванні освіти і піддержуванні українського духа. Хто хотів би допомогти такому доброму ділу, хай висилає книжки на подану арґентійську адресу, або до гром. О. Рекрута, який згоджується вислати ті книжки на власний кошт. Адрес гром. Рекрута такий:

24 Bishop St., Providence, R. I.

Гром. Рекрут висилає від себе кільканацять українських книжок. Висилають теж і деякі громадяни з Вунсокет, Р. Ай.

В надісланім з Арґентини листі читаємо таке:

Дорогий наш земляче!

Від імені нашого гуртка звертаємся до Вас з великою вірою, що Ви зрозумієте наше тяжке положення, зрозумієте нас закинених в глухих пущах Арґентини і з національною прихильністю та любовю радо підете нам на зустріч і поможете нам у великому ділі.

Ми хочемо заложити бібліотеку-читальню, бо тут нема ніякого культурного товариства. Ніхто з нас не має ніяких книжок, навіть ніхто з нас не мав щастя прочитати творів наших великих письменників, навіть найбільших як Т. Шевченка й І. Франка.

Часописів також дуже мало хто передплачує, бо люди тут дуже бідно живуть, не мають навіть центів на сіль, сірники чи нафту. Тому багато є таких людей, що навіть не знають, що тепер робиться по світі. І тому ми хочемо заложити хоч маленьку бібліотеку-читальню, щоб стати на вищий рівень культури. Але в цей дуже тяжкий час, коли нема де заробити ані одного цента, ми не в силі ані одної книжки купити. Ми не можемо передплачувати найпотрібнішої преси. Вже більше як рік редакція американської „Свободи” висилає нам свій часопис, а ми і досі не маємо ніякої змоги вислати передплату. І от тому ми прохаємо Вас Дорогий Земляче: поможіть нам в цьому великому ділі. Поможіть викорінити темноту та будити це спячий нарід до боротьби за волю України.

Може би Ви, Дорогий Земляче, схотіли занятися збіркою між своїми знакомими. Та збірка призначена на купно книжок до бібліотеки-читальні й на передплату найпотрібнішої преси, котра необхідна кожному, як хліб і воздух. Ми розуміємо, що нині біда всюди, й коло Вас теж, але всежтаки ліпше як коло нас. Ми віримо, що може знайдуться люди, що можуть і схочуть дати хоч невеличку жертву на таку важну ціль.

Надіємось, що наша просьба не буде голосом вопіющого в пустині і принесе нам багато потіхи. За що вам всім складаємо наше щире спасибіг.

Очікуючи скорої відповіди, остаємось з глибокою пошаною до Вас.

М. Дейнеко.

Просимо адресувати так:
M. Deineko,
Obera-Yerbal Viejo,
Misiones,
Rep. Argentina.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 142, на річних зборах 12. грудня вибрало такий уряд: Я. Лещак, предс.; П. Останчук, фін. секр.; М. Маркович, кас.; М. Мамчак, заст.; А. Поливчак, заст. предс.; Ф. Бутинець, Д. Фортуна і І. Пілат, контрольори; І. Поливчак і Ф. Яворський, надз. хорих в Елізабет; Т. Голимар, надз. хорих на Бей Вей; Г. Закорчений, капітан; Ю. Родзіняк, хорунжий; А. Поливчак, реп. до У. Н. Дому в Елізабет; Я. Лещак, Т. Маройка і Ю. Родзіняк, репр. до Центр. Комітету. — Я. Лещак, предс.; П. Останчук, секр. 444 Franklin St., Elizabeth.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

RADIO

УКРАЇНСЬКА РІЗДВЯНА РАДІО-ПРОГРАМА В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

Слухайте української радіопрограми музичного склепу Наш Базар, 151 Еве. А, в Ню Йорку, котра відбувається постійно кождої неділі від години 9-тої до 10-тої рано з висильної стації W. B. N. X, 1350 Кс.

На Різдвяній Програмі в неділю, 5-го січня б. р., будуть гарні коляди. Виступають Хор О.Д.В.У. з Ню Йорку під диригентурою проф. Ю. Кириченка і ново-зорганізована Українська Радіо-Орхестра Михайла Войткова з Ню Йорку під проводом свого дригента О. Даниловича.

Всім українцям бажаємо: Веселих Свят Різдва Христового і Щасливого Нового Року! 2

Петро Задорецький.

БАЛТИМОР, МД.

Український Народній Хор міста Балтимор дасть в неділю, 5-го січня 1936 програму через радіо зі стації W.C.B.M., 1370 Кс., від 12-тої в полудні до 12:30 (пів години), під дирекцією Йосифа Слободяна. Хор відспіває кілька колядків і народніх пісень.

УКРАЇНСЬКА РАДІО ПРОГРАМА В БОФАЛО, Н. Й.

В неділю, 5-го січня 1936, в годині 2-гій до 2:30 пополудні, буде українська радіо програма зі стації W. B. E. N., 900 Кс. Бофало, Н. Й. Виступає хор під проводом Ю. Головича.

БОФАЛО, Н. Й.

Хор при церкві св. О. Николая співатиме в неділю, в годині 3-тій пополудні зі стації W. B. E. N.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Замісць святочних желань.

Замісць висилати святочні желання, переслали до Обеднання Михайло й Неоніля Гайворонські $10 з призначенням на Рідну Школу.

ОМРОД, ПА.

На визвольну боротьбу.

Братство св. о. Николая, від. 124 У. Н. Союза на своїм річнім мітінґу ухвалило висигнувати з каси $5 на визвольну боротьбу. Ті гроші переслано через Обеднання на призначену ціль.

Д. Бала, секр.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

На інвалідів.

Дня 24 листопада наша громада обходила Листопадове Свято. З цеї нагоди місцевий парох української православної церкви о. П. Палій відправив панахиду за поляглих борців України в асисті о. О. Мицика з Честер та о. І. Врублевського з Котсвил, Па. Підчас панахиди переведено збірку на інвалідів. Жертвували: П. Сас, Т. Чорній, Т. Гула, І. Стахів, М. Маєр, Й. Скочиліс, Ю. Білінська, А. Човґан, Хадай, І. Гринишин, Г. Косовський, і о. Врублевський по $1; Н. Гец, Ф. Богатий, О. Прокоп, А. Теравський, Д. Сас, С. Тур, Й. Тиривський, А. Плішевська, Е. Богата, А. Думанська, Р. Марцінишин, Т. Богатий і Н. Н. по 50 центів. Разом зібрано $18.50, і по відтягненні розходів у сумі $3.50, відослано через Обеднання $15 на інвалідів.

ТРОЙ, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Гром. Яким Джинджиристий переслав до Обеднання особисту жертву $5 з призначенням на боеву акцію.

З желаннями.

Зі желаннями.

Пересилаючи желання з нагоди Різдва, залучаємо для Обеднання $5, а то $3 на Рідну Школу і $2 на інвалідів.

Марія і Петро Гринишин.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 5-го січня, в годині 3-тій пополудні, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт вул. На цих збурах буде справоздання уряду і контр. комісії за цілий рік та вибір уряду на 1936 рік. Взиваємо всіх членів і члениць прийти на ті збори, бо інакше підпадуть карі згідно зі статутом. — Ст. Гладкий, предс.; Гр. Шустикевич, рек. секретар.

Трістан Бернар.

ЧЕМНИЙ ДИРЕКТОР

Може читачі пригадують собі ще крадіж з лютого 1920 року в поїзді з Сен-Жермен. Баронова С. заснула у свому переділі, де сиділи ще два молоді чоловіки, на яких вона зовсім не звернула уваги. Коли з Сен-Жермену приїхали на паризький двірець Сен-Лязар, у її переділі не було вже нікого і її торбинка з дорогоцінностями та банкнотами щезла.

Того самого дня баронова зголосилась у головного касієра т-ва „Гермес", де обезпечила себе від крадіжу. Є це поважне підприємство у трипонерховім гарнім домі при бульварі Гавсмана.

Молода дама, коли станула перед касієром, сказала своє назвище. Вона показала часопис, де був описаний її припадок. При цьому представила обезпечевену полісу, яку виставили їй 8 літ тому. Урядовець сказав їй, що, на його думку, нема в цій справі ніяких застережень і що їй виплатять напевне належну суму.

— Добре, але коли? У моїй торбинці були не тільки дорогоцінности, але і банкноти — вся готівка, яку я взагалі мала. Я підняла ці гроші вчора з банку, бо нині ввечір я їду до Ніцци. Я вже маю замовлене місце в поїзді.

— Ми перешлемо вам гроші — відповів чемно касієр. — В інтересі нашої фірми, щоб робити виплати якнайскоріше, щоб клієнти могли оповідати своїм приятелям і знайомим, що ми не затягаємо з виплатами. А всеж треба поладнати ще деякі формальности, на які треба бодай тижня.

— Тижня! — аж крикнула дама майже в розпуці. — Чи нема можливости, щоб приспішити ці формальности?

— Пані баронова переконаються, що ми зробимо все, чого собі бажаєте. І коли можна заощадити сорок вісім годин...

— Як це прикро! — відповіла дама. — Нікого з моєї рідні нема тепер у Парижі... чи не моглаб я порозмовляти з директором?

— Директор є саме тепер у своїм бюрі. Я можу вас провести до нього.

Директор був елеґантним мужчиною, не зовсім молодим, але і не старим. Його волосся, передчасно пофарбоване, прикривало трошечки його голову. Вислухавши уважно свою клієнтку, почав він оглядати полісу. Баронова не принесла з собою останніх посвідок, але касієр міг посвідчити, що всі сплати платила вона точно.

— Щоб доказати вам добру волю нашого товариства, — сказав директор чемно — ще нині пополудні перешлемо вам до хати сорок пять тисяч франків відшкодування.

— Добре — відповіла баронова. — Я зателефоную до свого сторожа, щоб відчинив мені моє помешкання тому, що моя служба вже виїхала до Ніцци, і я піду, щоб чекати на урядовця вашого товариства.

— Вибачте, що я завдаю вам клопоту — сказав директор.

— Це нічого не шкодить. — Я маю полагодити ще кілька орудок. Я не мушу поладнати всі, тільки зроблю те, що можу...

— Чи може це не відповідає вашим бажанням?

— Не зовсім... — сказала баронова.

— Дозвольте мені хвилинку подумати, пані баранова. Як бiг би я вам заощадити цього клопоту? Пане Міньон, — сказав він, звертаючись до касієра — чи маєте ви в касі досить гроша, щоб виплатити пані бароновій цілу суму?

Касієр надумався:

— Я можу видати чек... і пані баронова матиме на кожний випадок час підняти його з банку перед 12-тою годиною...

— Ви могли би може самі післати кого до банку.

— Я сама піду — сказала дама.

— Не трудіться, банк віддалений звідси на пять хвилин. Ми пішлемо урядовця, а за той час пан Міньон приготує для вас текст посвідки.

Баронова чекала за той час у директора і оповідала йому ціле своє нещастя: як вона зараз після відїзду заснула і як вона перелякалась, коли на стації Сен-Лязар побачила, що її торбинка щезла. Вона саме скінчила оповідати, коли ввійшов касієр з грішми й готовою посвідкою. Баронова підписала.

— Тепер буду вже вважати — сказала вона, складаючи банкноти до свого портфелю. І відійшла, складаючи щиру подяку обом панам.

— Ось як треба робити пропаганду. Чемна поведінка це найкраща реклама.

Пополудневі часописи принесли нові подробиці про крадіж у сен-жерменському поїзді. Коли касієр розложив часопис у 4-тій годині в свому бюрі, підскочив, зажахнувшись на місці. Баронова подала там точний список украдених її предметів: дорогоцінности, банкноти й обезпеченеву полісу, яка була в торбинці.

— Що це значить? — спитався касієр. — Вонаж показувала нам полісу тут нині вранці.

Він заніс часопис до директора.

— Що це значить?! — спитався директор. У нього виринуло якесь неспокійне підозріння. — Не кажіть іще нічого, пане Мільон. Чи моє авто стоїть перед домом?

— Гадаю, що так.

Десять хвилин пізніше входив директор до дому баранової на вказану нею адресу.

— Чи є хто у пані баранової дома?

— Так, — відповів сторож — наша пані страшенне схвильована після свого вчорашного нещастя... Був у неї лікар, вона почувала себе дуже погано.

— Але нині вже виходила з дому?

— Куди моглa вийти! Я не певний, чи вона вже встала з ліжка... Не знаю, чи вона зможе вас приняти...

Вона його приняла і він ствердив, що вона дуже змінилась. Вона була щонайменше десять літ старша, менша і ніодна риска на її обличчі не нагадувала гарної гості, що була в нього вранці.

Товариство не могло робити ніяких застережень і виплатило ще раз обезпечену суму справжній жертві ошуканців. Маю враження, що велику її частину заплатив директор з власної кишені.

Пізніше думав він часто про ту молоду злодійку, яка не задоволнилась дорогоцінностями, але ще й казала собі виплатити гроші в товаристві обезпечень. Він обрахував, що чвертьгодинна розмова з нею коштувала його особисто 25,000 франків. Він був настільки фільософом, щоб розважити себе, що вона могла його коштувати ще більше, якби припадок хотів був його звести з нею в іншій ситуації.

Переклав з француського **аб.**

Справа довіря.

— Знаєте, пане, — каже директор до новопринятого бухгальтера — я хотів би післати вас до банку, щоб ви підняли належні нам гроші, та не знаю, чи можу здатися на вас...

— А яка це сума грошей, пане директоре?

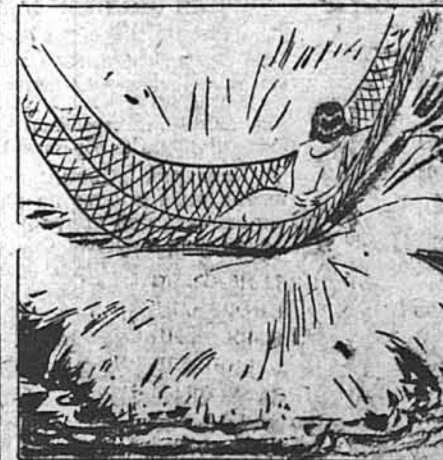
ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (65)

„Мовчи, богохульнице!" — крикнув Ніярх до Лейді Бет. „Я вже тебе остерігав раз. Більше не буду". Він обернувся й дав знак, щоби дівчину витягнули знову з води. Бет бачила, що бідна дівчина вже лежала безвладна й безпорушна, і ледво хлипала.

Англійська дівчина знала, що ще одно занурення й її товаришка впаде жертвою з фанатичного поганства. „Ох, прошу", вона почала, звертаючися до пророка Баала. Але її приятелька Арбеля стиснула її за руку й шепнула до неї: „Не гніви його більше, бо інакше обі пропадемо".

Тепер Ніярх приказав, щоби дівчину спустили втретє й востаннє. Цілу мінуту дівчина оставалась під водою. Потім її поволі піднято з води. „Як вона чиста в очах Баала, то вийде жива", — говорив Ніярх. „Як вона ножива, то сталася воля Баала".

Коли піднято сітку й отворено її, дівчина виточилася з сітки. „Вона нежива", — закричав Ніярх. „Так хотів Баал". Він звернувся тепер до Лейді Бет. „Тепер тебе теж занурять". Але Англійка побачила боком, як її товаришка рушилась.